ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Teabevaldaja: Viljandi Linnavalitsus
Märge tehtud: 12.11.2026
Kehtib kuni: 12.11.2101
Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12

V I L J A N D I L I N N
LINNAVALITSUS

Lõuna ringkonnaprokuratuur

12.11.2026 nr 13-14/26/3676-2

Seisukoha küsimine ning loa taotlemine
kriminaalmenetlusega nr 26261001062
seotud dokumentide avaldamiseks

Viljandi Linnavalitsus esitas 10.09.2026 Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) avalduse nr 13-14/26/3143 (vt lisa 1), millele määrasime esialgu dokumendihaldussüsteemis juurdepääsupiirangu avaliku teabe seaduse (AvTS) § 35 lg 1 p 12 alusel.

Kuna avalduse ja sellega seotud materjalidega soovisid tutvuda ka kolmandad isikud, sealhulgas avalduses käsitletud isik Marion Kütt, pöördusime 17.09.2026 PPA poole päringuga nr 13-14/26/3143-1 (vt lisa 2). Soovisime teada, kas nimetatud dokumente võib väljastada avalduses käsitletud isikule või ajakirjandusele.

PPA teatas 21.09.2026, et meie avalduse alusel alustati kriminaalmenetlust nr 26261001062 Karistusseadustiku § 201 lg 2 p 3 tunnustel (vt lisa 3). Vastuses selgitati, et kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 214 lg 1 kohaselt võib kohtueelse menetluse andmeid avaldada üksnes prokuratuuri loal ja tema määratud ulatuses ning sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustel.

Sellest vastusest lähtudes vaatasime dokumentidele määratud juurdepääsupiirangud üle ning lisasime esialgsele AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel kehtestatud piirangule täiendavalt AvTS § 35 lg 1 p 1 ja p 5^1, mida PPA oli kasutanud ka oma vastuskirjal. Täiendavate piirangualuste lisamise eesmärk oli tagada kriminaalmenetlusega seotud teabe kaitse ning vältida olukorda, kus dokumentide väljastamine võiks kahjustada käimasolevat kriminaalmenetlust.

Kuna dokumentidele määratud juurdepääsupiirangute õiguspärasus on vaidlustatud, pöördusime uuesti PPA poole, paludes selgitada, kas nimetatud piirangualuste kasutamine on põhjendatud ka linnavalitsuse koostatud avalduse ja sellega seotud dokumentide puhul (vt lisa 4).

PPA selgitas oma viimases vastuses, et juurdepääsupiirangute kehtestamisel tuleb lähtuda iga konkreetse dokumendi sisust ning hinnata piirangu kohaldamise eeldusi eraldi. Samuti märkis PPA, et ainuüksi kriminaalmenetluse toimumine ei õigusta kõigile sellega seotud dokumentidele ühesuguste juurdepääsupiirangute määramist. Dokumentide avaldamise võimaliku mõju hindamiseks käimasolevale kriminaalmenetlusele soovitas PPA pöörduda prokuratuuri poole (vt lisa 5).

Oleme olukorras, kus PPA on esmalt viidanud kohtueelse menetluse andmete avaldamise piirangule, kuid hiljem selgitanud, et piirangute kehtestamisel tuleb lähtuda iga dokumendi sisust.

Samas ei ole me saanud konkreetset vastust, kas ja millises ulatuses puudutab KrMS §-st 214 tulenev piirang linnavalitsuse enda koostatud avaldust ning sellega seotud dokumente.

Küsimus on muutunud eriti aktuaalseks, kuna dokumentidega soovivad tutvuda mitmed isikud ja organid. Linnavolikogu revisjonikomisjonil on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 48 lg 6 alusel õigus saada oma kontrolliülesannete täitmiseks vajalikke dokumente ja teavet. See õigus hõlmab ka juurdepääsupiiranguga dokumente, kui need on komisjoni ülesannete täitmiseks vajalikud. Seetõttu ei ole AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel kehtestatud juurdepääsupiirang iseenesest takistuseks dokumentide revisjonikomisjonile väljastamisel.

Samuti on linnavolikogus arutlusel eraldi töörühma moodustamine avalduses käsitletud asjaolude väljaselgitamiseks. Lisaks on dokumentidega soovinud tutvuda uurimise all olev isik ise ning huvi on ka ajakirjandusel ja teistel teabenõudjatel. Teemat on käsitletud juba mitmel Viljandi Linnavolikogu istungil ning volikogu liikmed on korduvalt nõudnud linnapealt selgitusi. Linnapea ei ole seni selgitusi andnud, viidates politseilt saadud esialgsele vastusele.

Üksnes AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel kehtestatud juurdepääsupiirang ei pruugi olla piisav alus dokumentide väljastamisest keeldumiseks isikule, kelle enda andmeid need sisaldavad. Samuti ei saa selle piirangualuse olemasolust üksi järeldada, et revisjonikomisjonile tuleks tema ülesannete täitmiseks vajalike dokumentide väljastamisest keelduda.

Meie jaoks on eelkõige ebaselge, kas asjaolu, et linnavalitsuse enda koostatud avalduse alusel alustati hiljem kriminaalmenetlust, tähendab, et ka selle avalduse ja lisamaterjalide väljastamine on piiratud KrMS § 214 alusel. Avaldus ja selle koostamise aluseks olnud materjalid olid linnavalitsuse valduses juba enne kriminaalmenetluse alustamist.

Samuti vajame selgust, kas dokumentide edastamine linnavolikogu revisjonikomisjonile tema seadusest tulenevate kontrolliülesannete täitmiseks on käsitatav KrMS § 214 tähenduses andmete avaldamisena, milleks on vajalik prokuratuuri eraldi luba. Seejuures juhime tähelepanu asjaolule, et revisjonikomisjoni koosseisu kuulub isik, kes viibis koos uurimise all oleva isikuga linnavalitsuses esemete tagastamise juures ning on seeläbi kõnealuste sündmustega vahetult seotud.

Eeltoodust tulenevalt palume prokuratuurilt konkreetset seisukohta järgmistes küsimustes:

1. Kas Viljandi Linnavalitsuse 10.09.2026 koostatud avaldus nr 13-14/26/3143 ja sellega seotud dokumendid on käsitatavad KrMS § 214 tähenduses kohtueelse menetluse andmetena, mille avaldamiseks on vajalik prokuratuuri luba, arvestades, et avaldus koostati ning selle aluseks olevad materjalid olid linnavalitsuse valduses juba enne kriminaalmenetluse alustamist?
2. Kas linnavalitsus võib nimetatud dokumendid väljastada linnavolikogu revisjonikomisjonile, kellel on KOKS § 48 lg 6 alusel õigus saada oma kontrolliülesannete täitmiseks vajalikke dokumente ja teavet, sealhulgas juurdepääsupiiranguga dokumente? Kas KrMS § 214 seab sellele õigusele täiendavaid piiranguid ning kas dokumentide edastamiseks revisjonikomisjonile on vajalik prokuratuuri eelnev luba?
3. Kas ja millistel tingimustel võib linnavalitsus väljastada dokumendid linnavolikogu moodustatava töörühma liikmetele, kui töörühma ülesanne on selgitada välja avalduses käsitletud asjaolusid? Kas dokumentide väljastamise lubatavus sõltub töörühmale antud ülesannetest ja liikmete seadusest tulenevatest õigustest?
4. Kas linnavalitsus võib avalduse ja sellega seotud dokumendid väljastada avalduses käsitletud isikule Marion Kütile või teistele teabenõudjatele, sealhulgas ajakirjandusele?

Kas nimetatud dokumentide või neis sisalduva teabe avaldamine võiks kahjustada käimasolevat kriminaalmenetlust?

5. Kui dokumentide avaldamine võib kahjustada kriminaalmenetlust, siis kas piirang peab hõlmama dokumente tervikuna või üksnes konkreetseid andmeid? Kas linnavalitsus võib väljastada dokumendid osaliselt, jättes avaldamata teabe, mille avaldamine võiks kahjustada kriminaalmenetlust?
6. Kas KrMS § 214 kohaldamise seisukohalt tuleb eristada linnavalitsuse enda enne kriminaalmenetluse alustamist koostatud dokumente ja PPA-lt kriminaalmenetlusega seoses saadud dokumente? Kui jah, siis milles seisneb nende dokumentide avaldamise õiguslik erinevus?
7. Kui prokuratuur leiab, et kõnealuste dokumentide avaldamine on kriminaalmenetluse huvides piiratud, palume selgitada, milliste dokumentide või andmete puhul piirang kehtib ning kas kriminaalmenetlusega seotud teabe kaitseks on asjakohane AvTS § 35 lg 1 p 1 või p 5^1 kohaldamine. Samuti palume võimaluse korral selgitada, kas meie kirjeldatud asjaoludel tuleks kaaluda muid juurdepääsupiirangu aluseid.
8. Kui prokuratuur leiab, et dokumentide avaldamine ei kahjusta kriminaalmenetlust ning nende väljastamiseks on vajalik KrMS § 214 kohane luba, palume anda luba dokumentide avaldamiseks, määrates vajaduse korral avaldamise ulatuse, adressaadid ja tingimused. Kui prokuratuuri luba ei ole linnavalitsuse enda koostatud dokumentide väljastamiseks vajalik, palume seda selgesõnaliselt kinnitada.

Rõhutame, et linnavalitsuse eesmärk ei ole dokumente varjata ega takistada nende õiguspärast kasutamist. Soovime üksnes saada üheselt mõistetava seisukoha, kas ja millises ulatuses on dokumentide väljastamine lubatud ning kas nende avaldamine võiks kahjustada käimasolevat kriminaalmenetlust.

Oleme püüdnud küsimuses selgust saada nii PPA-lt kui ka Andmekaitse Inspektsioonilt, kuid seni ei ole me saanud konkreetset vastust, mille alusel saaksime otsustada, kas ja kellele kõnealuseid dokumente väljastada.

Olukorra muudab keerulisemaks asjaolu, et dokumentidele määratud juurdepääsupiirangute õiguspärasus on juba vaidlustatud. Seetõttu peame eriti oluliseks, et dokumentide väljastamise või väljastamisest keeldumise otsused põhineksid selgetel õiguslikel alustel, mitte oletusel, et igasuguse kriminaalmenetlusega seotud teabe avaldamine on keelatud.

Palume prokuratuuril anda võimalikult konkreetne kirjalik seisukoht dokumentide avaldamise lubatavuse ning võimalike piirangute kohta, et linnavalitsus saaks täita oma seadusest tulenevaid kohustusi, tagada isikute õiguse teabele ja kaitsta ühtlasi käimasoleva kriminaalmenetluse huve. Arvestades dokumentide vastu tuntavat suurt huvi ja juurdepääsupiirangute õiguspärasuse vaidlustamist, palume võimaluse korral vastata esimesel võimalusel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Jaak Pihlak
linnapea

Lisad:
Lisa 1 - 13-14/26/3143 avaldus PPA
Lisa 2 - 13-14/26/3143-1 päring PPA

Lisa 3 - 13-14/26/3143-5 vastuskiri – kriminaalmenetluse alustamine
Lisa 4 - 13-14/26/3676 juurdepääsupiirangute täpsustamine
Lisa 5 - 13-14/26/3676-1 vastus selgitustaotlusele